ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 17ης Μαρτίου 2011 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-372/09 και C-373/09,

με αντικείμενο αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Cour de cassation (Γαλλία) με απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Σεπτεμβρίου 2009, στο πλαίσιο διαδικασιών που κίνησε ο:

Josep Peñarroja Fa,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, L. Bay Larsen (εισηγητή), C. Toader και A. Prechal, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi
γραμματέας: M.-A. Gaudissart, προϊστάμενος τμήματος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Σεπτεμβρίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο J. Peñarroja Fa, αυτοπροσώπως,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues, B. Messmer και A. Czubinski,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους C. Wissels και J. Langer,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Riedl,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους H. Støvlbæk, I. Rogalski και C. Vrignon,

— η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, εκπροσωπούμενη από τον X. Lewis και τις F. Simonetti και I. Hauger,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 43 ΕΚ, 45 ΕΚ, 49 ΕΚ και 50 ΕΚ, στα οποία αντιστοιχούν σήμερα τα άρθρα 49 ΣΛΕΕ, 51 ΣΛΕΕ, 56 ΣΛΕΕ και 57 ΣΛΕΕ, καθώς και του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 255, σ. 22).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο δύο προσφυγών που άσκησε ο J. Peñarroja Fa, Ισπανός υπήκοος, όσον αφορά την εγγραφή του ως μεταφραστή της ισπανικής γλώσσας, αφενός, στον πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων του cour d'appel de Paris και, αφετέρου, στον εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Κατά το άρθρο 1 της οδηγίας 2005/36:

«[η] παρούσα οδηγία θεσπίζει τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους το κράτος μέλος που εξαρτά την πρόσβαση σε νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα ή την άσκησή του, στην επικράτειά του, από την κατοχή καθορισμένων επαγγελματικών προσόντων (εφεξής καλούμενο "κράτος μέλος υποδοχής") αποδέχεται ως επαρκή προϋπόθεση για την πρόσβαση στο υπό εξέταση επάγγελμα και την άσκησή του τα επαγγελματικά προσόντα που έχουν αποκτηθεί σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη (εφεξής καλούμενο "κράτος μέλος καταγωγής") και τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα στον κάτοχο των εν λόγω προσόντων να ασκεί εκεί το ίδιο επάγγελμα.»

4 Το άρθρο 3 της οδηγίας με τίτλο «Ορισμοί» προβλέπει τα εξής:

«1. Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας:

α) ως "νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα", η επαγγελματική δραστηριότητα ή το σύνολο επαγγελματικών δραστηριοτήτων των οποίων η ανάληψη, η άσκηση ή ένας από τους όρους άσκησης εξαρτάται άμεσα ή έμμεσα, δυνάμει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, από την κατοχή καθορισμένων επαγγελματικών προσόντων· ειδικότερα, όρο άσκησης συνιστά η χρήση επαγγελματικού τίτλου που περιορίζεται, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών

διατάξεων, μόνο σε όποιον κατέχει συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν. Όταν η ανωτέρω φράση δεν έχει εφαρμογή, επάγγελμα αναφερόμενο στην παράγραφο 2 εξομοιώνεται προς νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα·

β) ως "επαγγελματικά προσόντα", τα προσόντα που πιστοποιούνται από τίτλο εκπαίδευσης, από βεβαίωση επάρκειας που αναφέρεται στο άρθρο 11, στοιχείο α΄, [περίπτωση] i, ή/και από επαγγελματική πείρα·

[…]».

5 Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Αποτελέσματα της αναγνώρισης», ορίζει:

«1. Η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων από το κράτος μέλος υποδοχής παρέχει τη δυνατότητα στον δικαιούχο να αποκτά, στο εν λόγω κράτος μέλος, πρόσβαση στο ίδιο επάγγελμα με εκείνο για το οποίο διαθέτει τα προσόντα στο κράτος μέλος καταγωγής και να το ασκεί εκεί με τα ίδια δικαιώματα των οποίων απολαύουν οι ιθαγενείς.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, το επάγγελμα που επιθυμεί να ασκήσει ο αιτών στο κράτος μέλος υποδοχής είναι το ίδιο με εκείνο για το οποίο διαθέτει τα προσόντα στο κράτος μέλος καταγωγής, εφόσον οι καλυπτόμενες δραστηριότητες είναι παρεμφερείς.»

6 Στον τίτλο ΙΙ της ίδιας οδηγίας, σχετικά με την «ελεύθερη παροχή υπηρεσιών», το άρθρο 5 της οδηγίας προβλέπει:

«1. Υπό την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, καθώς και των άρθρων 6 και 7 της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη δεν περιορίζουν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών σε άλλο κράτος μέλος, για λόγους που αφορούν τα επαγγελματικά προσόντα:

α) εάν ο πάροχος είναι νομίμως εγκατεστημένος σε κράτος μέλος με σκοπό να ασκεί εκεί αυτό το επάγγελμα (στο εξής αναφερόμενο ως το "κράτος μέλος εγκαταστάσεως") και

β) σε περίπτωση μετακίνησης του παρόχου σε άλλο κράτος μέλος, εάν έχει ασκήσει το συγκεκριμένο επάγγελμα επί δύο τουλάχιστον έτη στο διάστημα των δέκα ετών που προηγούνται της παροχής στο κράτος μέλος εγκαταστάσεως, εφόσον το επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος. Ο όρος κατά τον οποίο απαιτείται η επί διετία άσκηση του επαγγέλματος δεν ισχύει εφόσον είτε το επάγγελμα είτε η εκπαίδευση για το εν λόγω επάγγελμα είναι νομοθετικά κατοχυρωμένη.

[…]»

Το εθνικό δίκαιο

7 Η εγγραφή στον εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων που καταρτίζεται από το διοικητικό όργανο του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου και στον πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων που καταρτίζεται από κάθε εφετείο, καθώς και ο διορισμός τους, διέπονται, μεταξύ άλλων, από τους εξής νόμους:

— τον νόμο 71-498, της 29ης Ιουνίου 1971, περί δικαστικών πραγματογνωμόνων, όπως έχει τροποποιηθεί από τον νόμο 2004-130, της 11ης Φεβρουαρίου 2004 (στο εξής: νόμος 71-498)·

— το διάταγμα 2004-1463, της 23ης Δεκεμβρίου 2004, περί δικαστικών πραγματογνωμόνων, όπως έχει τροποποιηθεί από το διάταγμα 2007-119, της 19ης Ιουλίου 2007 (στο εξής: διάταγμα 2004-1463).

Ο νόμος 71-498

8 Το άρθρο 1 του νόμου 71-498 ορίζει:

«Υπό την επιφύλαξη αποκλειστικώς των περιορισμών που προβλέπονται με νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση, οι δικαστές μπορούν να διορίζουν πρόσωπο περιλαμβανόμενο σε έναν από τους πίνακες που καταρτίζονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 προκειμένου να συντάσσει πορίσματα, να παρέχει διαβούλευση ή να διενεργήσει πραγματογνωμοσύνη. Μπορούν, ενδεχομένως, να διορίσουν οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο της επιλογής τους.»

9 Κατά το άρθρο 2 του νόμου αυτού:

«I. Προς ενημέρωση των δικαστών καταρτίζεται:

1. Εθνικός πίνακας δικαστικών πραγματογνωμόνων, που εκπονεί το γραφείο του Cour de cassation·

2. πίνακας δικαστικών πραγματογνωμόνων που εκπονεί κάθε εφετείο.

II. Η αρχική εγγραφή ως πραγματογνώμονα στον πίνακα που καταρτίζεται από το εφετείο γίνεται, σε ειδική θέση, δοκιμαστικά για περίοδο δύο ετών.

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της δοκιμαστικής περιόδου και κατόπιν υποβολής νέας αιτήσεως, ο πραγματογνώμων μπορεί να επανεγγραφεί, για περίοδο πέντε ετών, μετά από αιτιολογημένη γνώμη επιτροπής στην οποία συμμετέχουν αντιπρόσωποι δικαστών και πραγματογνωμόνων. Προς τούτο, εκτιμάται η εμπειρία και η γνώση που απέκτησε ο ενδιαφερόμενος όσον αφορά τις κατευθυντήριες αρχές της δίκης και των διαδικαστικών κανόνων που εφαρμόζονται στη διεξαγωγή αποδείξεων που ανατίθεται σε τεχνικό.

Οι μεταγενέστερες επανεγγραφές, για περίοδο πέντε ετών, γίνονται κατόπιν εξετάσεως της εκ νέου υποβληθείσας υποψηφιότητας, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο.

III. Ουδείς περιλαμβάνεται σε εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων με την ιδιότητα του μεταφραστή εάν δεν έχει εγγραφεί επί τρία διαδοχικά έτη σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων καταρτιζόμενο από εφετείο. Η εγγραφή στον εθνικό πίνακα γίνεται για διάστημα επτά ετών και η επανεγγραφή, για το ίδιο διάστημα, γίνεται κατόπιν εξετάσεως της εκ νέου υποβολής υποψηφιότητας.

[…]»

Το διάταγμα 2004-1463

10 Όσον αφορά τους γενικούς όρους εγγραφής στους πίνακες δικαστικών πραγματογνωμόνων, το άρθρο 2 του διατάγματος 2004-1463 προβλέπει:

«Φυσικό πρόσωπο μπορεί να εγγραφεί ή να επανεγγραφεί σε πίνακα πραγματογνωμόνων μόνον εφόσον πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1° Δεν έχει τελέσει αδικήματα προσβολής της τιμής και των χρηστών ηθών·

2° Δεν έχει τελέσει πράξεις για τις οποίες του επιβλήθηκε πειθαρχική ή διοικητική ποινή επισύρουσα απόλυση, διαγραφή ή ανάκληση άδειας·

3° Δεν έχει κηρυχθεί πτωχός και δεν του έχει επιβληθεί άλλη ποινή κατ' εφαρμογή του τίτλου II του τόμου VI του εμπορικού κώδικα·

4° Ασκεί ή έχει ασκήσει για ικανό χρονικό διάστημα επάγγελμα ή δραστηριότητα σχετική με την ειδικότητά του·

5° Ασκεί ή έχει ασκήσει για ικανό χρονικό διάστημα αυτό το επάγγελμα ή αυτή τη δραστηριότητα υπό συνθήκες που μπορούν να του προσδώσουν επαρκή επαγγελματικά προσόντα·

[…]».

11 Όσον αφορά τη διαδικασία εγγραφής σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων καταρτιζόμενο από εφετείο, το άρθρο 6 του διατάγματος 2004-1463 ορίζει:

«[…]

Η αίτηση συνοδεύεται από όλες τις σχετικές διευκρινίσεις και περιλαμβάνει ιδίως τις ακόλουθες πληροφορίες:

[…]

2° Παράθεση πτυχίων ή διπλωμάτων του αιτούντος, των επιστημονικών, τεχνικών και επαγγελματικών του εργασιών, των διαφόρων καθηκόντων που έχει αναλάβει και της φύσεως όλων των επαγγελματικών δραστηριοτήτων που ασκεί αναφέροντας, ενδεχομένως, το όνομα και τη διεύθυνση των εργοδοτών του·

3° Τεκμηρίωση της ειδικότητας του αιτούντος·

[…]».

12 Όσον αφορά τη διαδικασία επανεγγραφής σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων καταρτιζόμενο από εφετείο, το άρθρο 10 του διατάγματος 2004-1463 προβλέπει:

«[…]

Η αίτηση συνοδεύεται από όλα τα έγγραφα που καθιστούν δυνατό να εκτιμηθεί:

1° Η πείρα που απέκτησε ο υποψήφιος, τόσο στην ειδικότητά του όσο και κατά την πρακτική άσκηση των καθηκόντων του πραγματογνώμονα από την τελευταία εγγραφή του και μετά·

2° Η γνώση που απέκτησε όσον αφορά τις κατευθυντήριες γραμμές της δίκης και τους διαδικαστικούς κανόνες που έχουν εφαρμογή στη διεξαγωγή αποδείξεων που ανατίθεται σε τεχνικό, καθώς και την εκπαίδευση που έλαβε σε αυτούς τους τομείς.»

13 Όσον αφορά τη διαδικασία εγγραφής και επανεγγραφής σε εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων που καταρτίζεται από το Ανώτατο Ακυρωτικό, το άρθρο 17 του διατάγματος 2004-1463 ορίζει:

«[…]

Ο εισαγγελέας εξετάζει την αίτηση. Ελέγχει αν πληρούται η προϋπόθεση του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος εγγραφής σε πίνακα καταρτιζόμενο από εφετείο βάσει του τίτλου ΙΙΙ του άρθρου 2 του νόμου [71-498] κατά την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται της καταθέσεως της αιτήσεως. Ζητεί τη γνώμη του πρώτου προέδρου και του εισαγγελέα του εφετείου στο οποίο έχει εγγραφεί ο ενδιαφερόμενος και διαβιβάζει τις υποψηφιότητες, μαζί με τη γνώμη του, στο διοικητικό όργανο του Ανώτατου Ακυρωτικού.»

14 Το άρθρο 20 του διατάγματος του 2004 προβλέπει:

«Οι αποφάσεις της αρμόδιας για την κατάρτιση των πινάκων αρχής περί εγγραφής ή επανεγγραφής και οι αποφάσεις που απορρίπτουν την εγγραφή ή την επανεγγραφή μπορούν να προσβληθούν με προσφυγή ενώπιον του Ανώτατου Ακυρωτικού.»

15 Όσον αφορά τον διορισμό των δικαστικών πραγματογνωμόνων σε ποινικά δικαστήρια, το άρθρο 157 του κώδικα ποινικής δικονομίας ορίζει:

«Οι πραγματογνώμονες επιλέγονται μεταξύ των φυσικών ή νομικών προσώπων που περιλαμβάνονται στον εθνικό πίνακα που καταρτίζεται από το Ανώτατο Ακυρωτικό ή από τους πίνακες που καταρτίζονται από τα εφετεία σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που τάσσει ο νόμος 71-498 […]

Κατ' εξαίρεση, τα δικαστήρια μπορούν, με αιτιολογημένη απόφαση, να επιλέξουν πραγματογνώμονες που δεν περιλαμβάνονται σε κανέναν από τους ανωτέρω πίνακες.»

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

16 Ο J. Peñarroja Fa είναι κάτοικος Βαρκελώνης και ασκεί από εικοσαετίας το επάγγελμα του ορκωτού μεταφραστή στην Καταλωνία. Διορίστηκε στη θέση αυτή κατόπιν διαγωνισμού από το ισπανικό Υπουργείο Εξωτερικών καθώς και από την κυβέρνηση της Καταλωνίας. Μεταφράζει από τα γαλλικά προς τα ισπανικά και από τα ισπανικά προς τα γαλλικά.

17 Ο J. Peñarroja Fa ζήτησε την αρχική εγγραφή του στον πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων του εφετείου Παρισίων, για δύο χρόνια, ως μεταφραστή ισπανικών. Η αίτησή του απορρίφθηκε με απόφαση της γενικής συνελεύσεως των δικαστών της έδρας του εφετείου αυτού της 12ης Νοεμβρίου 2008.

18 Παράλληλα, ο J. Peñarroja Fa ζήτησε την εγγραφή του ως πραγματογνώμονα, με την ίδια ιδιότητα, στον εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων που καταρτίζεται από το διοικητικό όργανο του Ανώτατου Ακυρωτικού. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2008.

19 Βάσει των διατάξεων του διατάγματος 2004-1463, ο J. Peñarroja Fa άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατά αμφοτέρων των αποφάσεων.

20 Υπό τις συνθήκες αυτές το Cour de cassation αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο, στην υπόθεση C-372/09, τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 50 [ΕΚ] την έννοια ότι καλύπτει την αποστολή που ανατίθεται σε επαγγελματία, υπό την ιδιότητα του εμπειρογνώμονα, στο πλαίσιο δίκης που εκκρεμεί ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, το οποίο και τον διορίζει […];

2) Έχει η συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, κατά το άρθρο 45, [πρώτο] εδάφιο […], [ΕΚ], την έννοια ότι εφαρμόζεται στην αποστολή του πραγματογνώμονα που διορίζεται από γαλλικό δικαστήριο όπως ρυθμίζεται από τους γαλλικούς κώδικες πολιτικής και ποινικής δικονομίας καθώς και από τον νόμο 71-498 […] και το διάταγμα 2004-1463 […];

3) Έχουν τα άρθρα 43 [ΕΚ] και 49 [ΕΚ] την έννοια ότι αντίκεινται σε ρύθμιση όπως αυτή του νόμου 71-498 […] και του διατάγματος 2004-1463 […], όπως έχουν τροποποιηθεί, που εξαρτά την εγγραφή σε πίνακα καταρτιζόμενο από το εφετείο από προϋποθέσεις ηλικίας, ικανότητας, ήθους και ανεξαρτησίας και δεν προβλέπουν ότι λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ο υποψήφιος έχει αποκτήσει την ιδιότητα του πραγματογνώμονα από δικαστήρια του κράτους [μέλους] καταγωγής του ούτε την εφαρμογή άλλου τρόπου ελέγχου των προσόντων;»

21 Στην υπόθεση C-373/09, το Cour de cassation έθεσε, πέραν των δύο πρώτων ερωτημάτων που ήσαν πανομοιότυπα με τα δύο πρώτα ερωτήματα στην υπόθεση C-372/09, και τα ακόλουθα ερωτήματα:

«3) Έχουν τα άρθρα 43 [ΕΚ] και 49 [ΕΚ] την έννοια ότι αντίκεινται σε ρύθμιση όπως αυτή του νόμου 71-498 […] και του διατάγματος 2004-1463 […], που προβλέπει τη δυνατότητα εγγραφής στον εθνικό πίνακα και αποκτήσεως του τίτλου του εγκεκριμένου από το Ανώτατο Ακυρωτικό πραγματογνώμονα μόνο για τους επαγγελματίες που είναι εγγεγραμμένοι επί τρία τουλάχιστον έτη στον πίνακα που έχει καταρτίσει γαλλικό εφετείο;

4) Έχει το άρθρο 3[, παράγραφος 1, στοιχείο α΄,] της οδηγίας 2005/36 […] την έννοια ότι περιλαμβάνει τη διενέργεια δικαστικής πραγματογνωμοσύνης από δικαστικό πραγματογνώμονα, εγκεκριμένο από το Ανώτατο Ακυρωτικό, υπό τους όρους που προβλέπει ο νόμος 71-498 […] και το διάταγμα 2004-1463 […];»

22 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 16ης Οκτωβρίου 2009, οι δύο υποθέσεις ενώθηκαν για να συνεκδικασθούν προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

23 Τα προδικαστικά ερωτήματα, όπως διατυπώθηκαν από το αιτούν δικαστήριο, αφορούν όλα τα είδη δικαστικών πραγματογνωμόνων και δεν περιορίζονται επομένως τυπικώς μόνο στους δικαστικούς πραγματογνώμονες-μεταφραστές.

24 Ωστόσο, από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ότι οι διαφορές της κύριας δίκης αφορούν την εγγραφή του J. Peñarroja Fa σε δύο πίνακες δικαστικών πραγματογνωμόνων ως μεταφραστή. Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολονότι το περιεχόμενο των καθηκόντων που ανατίθενται στους πραγματογνώμονες που έχουν διοριστεί ως μεταφραστές από τα δικαστήρια στο πλαίσιο υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιόν τους και οι προϋποθέσεις για την άσκηση αυτών των καθηκόντων προκύπτουν από τις δικογραφίες, οι πληροφορίες που παρέχονται για άλλες κατηγορίες δικαστικών πραγματογνωμόνων δεν παρέχουν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να προβεί σε τεκμηριωμένη εξέταση των θεμάτων που τίθενται σε σχέση με αυτούς.

25 Υπό τις συνθήκες αυτές, τα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να εξεταστούν ως αφορώντα αποκλειστικά τα καθήκοντα του δικαστικού πραγματογνώμονα-μεταφραστή (στο εξής: δικαστικοί πραγματογνώμονες-μεταφραστές).

Επί του τέταρτου ερωτήματος στην υπόθεση C-373/09

26 Με το τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-373/09, το οποίο πρέπει να εξεταστεί κατά πρώτον, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η άσκηση καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα-μεταφραστή από πραγματογνώμονες εγγεγραμμένους σε πίνακα όπως ο εθνικός πίνακας δικαστικών πραγματογνωμόνων που καταρτίζει το Ανώτατο Ακυρωτικό εμπίπτει στην έννοια του «νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος», όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2005/36.

27 Πρέπει πρώτον να επισημανθεί ότι η έννοια αυτή εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης (βλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2009, C-586/08, Rubino, Συλλογή 2009, σ. I-12013, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

28 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2005/36, η εν λόγω έννοια αναφέρεται σε «επαγγελματική δραστηριότητα η οποία, όσον αφορά τις προϋποθέσεις προσβάσεως σ' αυτήν ή τις προϋποθέσεις ασκήσεώς της, ρυθμίζεται άμεσα ή έμμεσα από νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις, βάσει των οποίων απαιτείται η κατοχή συγκεκριμένων επαγγελματικών προσόντων».

29 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι ο νόμος 71-498 και το διάταγμα 2004-1463 έχουν ως σκοπό να παρέχουν τη δυνατότητα, για την προστασία των πολιτών και την εξασφάλιση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, καταρτίσεως, σε διάφορους τομείς, πινάκων επαγγελματιών στους οποίους να μπορούν να προσφεύγουν τα δικαστήρια για τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης ή την ανάθεση άλλων καθηκόντων σχετικών με διαφορές που εκκρεμούν ενώπιόν τους.

30 Οι διατάξεις αυτές έχουν επομένως ως αποκλειστικό σκοπό να διευκολύνουν την εύρεση επαγγελματιών, μελών ή μη νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων, και όχι να ρυθμίζουν την αναγνώριση μιας ειδικότητας, αρμοδιότητα η οποία δεν ανήκει ούτε στα εφετεία ούτε στο διοικητικό όργανο του Ανώτατου Ακυρωτικού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2003, C-285/01, Burbaud, Συλλογή 2003, σ. I-8219, σκέψη 91). Τα δικαστήρια αυτά μπορούν, επίσης, να προσφύγουν νομίμως σε πραγματογνώμονες οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στους πίνακες. Έτσι, οι διατάξεις αυτές και μόνο δεν κατοχυρώνουν νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα.

31 Εξάλλου, το γεγονός ότι ορισμένοι παρέχουν υπηρεσίες μεταφράσεως στα γαλλικά εθνικά δικαστήρια, υπό τον τίτλο «πραγματογνώμων στο εφετείο» ή «πραγματογνώμων εγκεκριμένος από το Ανώτατο Ακυρωτικό» δεν αναιρεί, υπό το πρίσμα του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, δεύτερο μέρος της πρώτης περιόδου, τη διαπίστωση αυτή.

32 Επομένως, στο τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-373/09 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η άσκηση καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα-μεταφραστή από πραγματογνώμονες εγγεγραμμένους σε πίνακα, όπως ο εθνικός πίνακας δικαστικών πραγματογνωμόνων που καταρτίζει το διοικητικό όργανο του Ανώτατου Ακυρωτικού, δεν εμπίπτουν στην έννοια του «νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος» όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2005/36.

Επί του πρώτου ερωτήματος σε κάθε μία από τις δύο υποθέσεις

33 Με το πρώτο του ερώτημα σε κάθε μία από τις δύο υποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν τα καθήκοντα που ανατίθενται σε επαγγελματία ο οποίος

διορίζεται ως δικαστικός πραγματογνώμονας-μεταφραστής από εθνικό δικαστήριο σε υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν του, σε νομικό πλαίσιο, όπως αυτό που προκύπτει από τους κώδικες πολιτικής και ποινικής δικονομίας, καθώς και από τον νόμο 71-498 και από το διάταγμα 2004-1463, εμπίπτουν στην έννοια των «υπηρεσιών» όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 50 ΕΚ.

34 Πρέπει, πρώτον, να επισημανθεί ότι, όπως προκύπτει από τις δικογραφίες, τα καθήκοντα των δικαστικών εμπειρογνωμόνων- μεταφραστών της κύριας δίκης συνίστανται, κατόπιν κατά περίπτωση υποδείξεως του δικαστή, στην παροχή μιας αμερόληπτης και ποιοτικής μεταφράσεως από μία γλώσσα προς μία άλλη.

35 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 50, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, ως υπηρεσίες θεωρούνται οι παροχές που κατά κανόνα προσφέρονται έναντι αμοιβής, εφόσον δεν διέπονται από τις διατάξεις που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των κεφαλαίων και των προσώπων. Το δεύτερο εδάφιο αυτού του άρθρου απαριθμεί, ενδεικτικά, ορισμένες δραστηριότητες που εμπίπτουν στην έννοια των υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων τις δραστηριότητες των ελεύθερων επαγγελματιών.

36 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι οι υπηρεσίες που παρέχουν οι δικαστικοί πραγματογνώμονες διέπονται από συγκεκριμένους κανόνες, κατά τους οποίους, μεταξύ άλλων, αυτοί παρεμβαίνουν μόνον κατόπιν διορισμού τους από δικαστή, ο οποίος καθορίζει τους όρους των καθηκόντων τους, χωρίς να τους παρέχεται δυνατότητα αποκλίσεως, η δε αμοιβή τους καθορίζεται από τη δικαστική αρχή.

37 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το ουσιώδες χαρακτηριστικό της αμοιβής έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί την οικονομική αντιπαροχή της αντίστοιχης παροχής, αντιπαροχή την οποία, κατά κανόνα, προσδιορίζουν από κοινού ο παρέχων την υπηρεσία και ο αποδέκτης της (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 22ας Μαΐου 2003, C-355/00, Freskot, Συλλογή 2003, σ. I-5263, σκέψεις 54 και 55,

και της 17ης Νοεμβρίου 2009, C-169/08, Presidente del Consiglio dei Ministri, Συλλογή 2009, σ. I-10821, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

38 Έτσι, απλώς το γεγονός ότι η αμοιβή καθορίζεται, όπως ισχύει στη Γαλλία για τους δικαστικούς πραγματογνώμονες, βάσει τιμολογίου που θεσπίζει η δημόσια αρχή είναι άνευ σημασίας προκειμένου να χαρακτηριστούν ως παροχή υπηρεσίας οι εργασίες που καλούνται να εκτελέσουν (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 12ης Ιουλίου 2001, C-157/99, Smits και Peerbooms, Συλλογή 2001, σ. I-5473, σκέψη 56)

39 Περαιτέρω, το γεγονός ότι ο δικαστικός πραγματογνώμονας παρεμβαίνει μόνον κατόπιν υποδείξεως του δικαστή, αναλαμβάνοντας καθήκοντα το πλαίσιο των οποίων καθορίζονται από τον εν λόγω δικαστή, δεν διαφοροποιεί κατ' ουσίαν τη λειτουργία των συνήθων συμβατικών σχέσεων σε θέματα παροχής υπηρεσιών. Έτσι, δεν είναι ασυνήθιστο ο παρέχων ορισμένη υπηρεσία και ο αποδέκτης της να αποφασίσουν, με τη σύμβαση που τους συνδέει, να αναθέσουν στον ένα αντισυμβαλλόμενο ορισμένη εξουσία λήψεως αποφάσεων, προσδιορίζοντας ταυτόχρονα την εξουσία αυτή με διευκρινίσεις ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτό, ο πραγματογνώμονας που ζητεί να περιληφθεί σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων πρέπει να θεωρείται ότι έχει αποδεχθεί τους ειδικούς κανόνες που διέπουν την παροχή υπηρεσιών των πραγματογνωμόνων αυτών, ιδίως των κανόνων της διαδικασίας σχετικά με τις εξουσίες του δικαστή, ο οποίος ορίζει κατά περίπτωση τι πρέπει να μεταφραστεί και τις ακριβείς συνθήκες υπό τις οποίες πρέπει να πραγματοποιήσει τη μετάφραση ο δικαστικός πραγματογνώμονας-μεταφραστής.

40 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα που υποβάλλεται σε κάθε μία από τις δύο υποθέσεις πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα καθήκοντα που ανατίθενται κατά περίπτωση από το δικαστήριο, στο πλαίσιο διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του, σε επαγγελματία υπό την ιδιότητα του δικαστικού πραγματογνώμονα συνιστούν παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 50 ΕΚ (νυν άρθρο 57 ΣΛΕΕ).

Επί του δευτέρου ερωτήματος σε κάθε μία από τις δύο υποθέσεις

41 Όσον αφορά το ζήτημα αν τα καθήκοντα που ανατίθενται σε επαγγελματία που διορίζεται ως δικαστικός πραγματογνώμονας-μεταφραστής από εθνικό δικαστήριο σε σχέση με διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του, σε ένα νομικό πλαίσιο, όπως αυτό που προκύπτει από τους κώδικες πολιτικής και ποινικής δικονομίας, καθώς και από τον νόμο 71-498 και από το διάταγμα 2004-1463, εμπίπτουν στην έννοια των «δραστηριοτήτων που συνδέονται με την άσκηση δημοσίας εξουσίας» όπως ορίζεται στο άρθρο 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ιδίως ότι ο δικαστικός πραγματογνώμονας διαθέτει εξουσίες που του παραχωρεί ο δικαστής, η παρέμβασή του σκοπεί να συνδράμει τον δικαστή να λάβει απόφαση και η γνώμη του μπορεί να επηρεάσει την απόφαση αυτή, έστω και αν ο δικαστής δεν υποχρεούται να την ακολουθήσει. Προσθέτει ότι ο δικαστικός πραγματογνώμων οφείλει να τηρεί τις δικονομικές αρχές που προβλέπει ο νόμος.

42 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, μία δραστηριότητα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ μόνον όταν συνιστά, καθαυτή, άμεση και ειδική σύνδεση με την άσκηση δημόσιας εξουσίας (βλ., συναφώς, μεταξύ άλλων, απόφαση της 21ης Ιουνίου 1974, 2/74, Reyners, Συλλογή τόμος 1974, σ. 317, σκέψεις 45 και 54).

43 Εν προκειμένω, από τους φακέλους που διαβιβάσθηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι τα καθήκοντα ενός δικαστικού πραγματογνώμονα- μεταφραστή, όπως αυτός της κύριας δίκης, συνίστανται στο να παράσχει αμερόληπτη και ποιοτική μετάφραση από μία γλώσσα προς μία άλλη και όχι στο να δώσει τη γνώμη του επί της ουσίας της υποθέσεως.

44 Οι μεταφράσεις που γίνονται από τον πραγματογνώμονα αυτόν έχουν επομένως βοηθητικό χαρακτήρα και δεν επηρεάζουν καθόλου την κρίση της δικαστικής αρχής και την ανεξάρτητη άσκηση της δικαστικής εξουσίας, και επομένως, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ, οι παρεχόμενες μεταφραστικές υπηρεσίες δεν μπορούν να θεωρηθούν ως δραστηριότητες που συνδέονται στη Γαλλία με την άσκηση δημοσίας εξουσίας (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις Reyners, προπαρατεθείσα, σκέψεις 52 και 53, καθώς και της 10ης Δεκεμβρίου 1991, C-306/89, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1991, σ. I-5863, σκέψη 7).

45 Επομένως, στο δεύτερο ερώτημα που υποβλήθηκε σε καθεμία από τις δύο υποθέσεις πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι δραστηριότητες των δικαστικών πραγματογνωμόνων στον τομέα της μεταφράσεως, όπως αυτές της κύριας δίκης, δεν συνιστούν δραστηριότητες που συνδέονται με την άσκηση δημοσίας εξουσίας κατά την έννοια του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ (νυν άρθρο 51, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ).

Επί του τρίτου ερωτήματος στην υπόθεση C-372/09

46 Με το τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-372/09, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 43 ΕΚ και 49 ΕΚ αντίκεινται σε εθνική νομοθετική ρύθμιση η οποία εξαρτά την εγγραφή σε πίνακα καταρτιζόμενο από εφετείο μεταφραστών-δικαστικών πραγματογνωμόνων από προϋποθέσεις ηλικίας, ικανότητας, ήθους και ανεξαρτησίας, χωρίς οι εθνικές αρχές να υποχρεούνται να λάβουν υπόψη, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της επαγγελματικής ικανότητας του αιτούντος, το γεγονός ότι ο υποψήφιος έχει αποκτήσει την ιδιότητα του πραγματογνώμονα σε άλλο κράτος μέλος και χωρίς να προβλέπεται τρόπος ελέγχου της συναφούς εκτιμήσεως των εν λόγω αρχών.

47 Εισαγωγικά, πρέπει να τονιστεί ότι, σύμφωνα με τις παρασχεθείσες πληροφορίες, ο J. Peñarroja Fa κατοικεί στη Βαρκελώνη, ασκεί το επάγγελμα του ορκωτού μεταφραστή στην Καταλωνία και ζητεί να εγγραφεί ως μεταφραστής στους δύο επίμαχους πίνακες δικαστικών πραγματογνωμόνων στη Γαλλία.

48 Εφόσον από τη δικογραφία δεν προκύπτει ότι ο Peñarroja σκοπεύει να εγκατασταθεί σε γαλλικό έδαφος, το υποβληθέν στο Δικαστήριο ερώτημα πρέπει επομένως να εξεταστεί σε σχέση με τις διατάξεις της Συνθήκης που έχουν εφαρμογή σε θέματα ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

49 Η Γαλλική Κυβέρνηση εκτιμά ότι εθνική νομοθετική ρύθμιση, όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία αφορά τόσο τον πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων που καταρτίζει κάθε εφετείο όσο και τον εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων δεν αποτελεί περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών δικαστικής πραγματογνωμοσύνης, ιδίως διότι οι δικαστές μπορούν να διορίσουν, κατά κανόνα, δυνάμει του άρθρου 1 του νόμου 71-498, οποιοδήποτε πρόσωπο της επιλογής τους που δεν περιλαμβάνεται στους πίνακες δικαστικών πραγματογνωμόνων.

50 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 49 ΕΚ δεν επιτάσσει μόνον την άρση κάθε δυσμενούς διακρίσεως λόγω ιθαγένειας σε βάρος του παρέχοντος υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, αλλά και την κατάργηση κάθε περιορισμού, έστω και αν αυτός ισχύει αδιακρίτως τόσο για τους ημεδαπούς παρέχοντες υπηρεσίες όσο και για αυτούς των άλλων κρατών μελών, όταν ο εν λόγω περιορισμός μπορεί να απαγορεύσει, να παρεμποδίσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστικές τις δραστηριότητες του παρέχοντος υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, όπου παρέχει νομίμως ανάλογες υπηρεσίες (βλ., συναφώς, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-58/98, Corsten, Συλλογή 2000, σ. I-7919, σκέψη 33, και της 8ης Σεπτεμβρίου 2009, C-42/07, Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, Συλλογή 2009, σ. I-7633, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

51 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί, όπως επισήμανε το αιτούν δικαστήριο, ότι η κατάρτιση πινάκων δικαστικών πραγματογνωμόνων, μολονότι γίνεται βάσει της εθνικής νομοθεσίας «για την ενημέρωση των δικαστών», σκοπεί στο να παράσχει στα δικαστήρια τη δυνατότητα να βεβαιωθούν ότι οι επαγγελματίες που τους συνδράμουν διαθέτουν τις ικανότητες και τα προσόντα που απαιτούνται για την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα του δημοσίου λειτουργήματος της δικαιοσύνης.

52 Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού αυτού, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η κατάρτιση πινάκων δικαστικών πραγματογνωμόνων, όπως αυτών της κύριας δίκης, μπορεί να επηρεάσει την επιλογή των δικαστηρίων, καθόσον αυτά θα τείνουν να διορίζουν πραγματογνώμονες που είναι εγγεγραμμένοι στους πίνακες αυτούς, για τους οποίους μπορούν να υποθέσουν ότι διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα για να τους συνδράμουν.

53 Επομένως, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, ακόμη και αν δεν υφίσταται τυπική υποχρέωση των δικαστηρίων να διορίζουν μόνο πραγματογνώμονες καταχωρισμένους στους πίνακες, η κατάρτιση των εν λόγω πινάκων συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δικαστικού πραγματογνώμονα-μεταφραστή (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1982, 249/81, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 1982, σ. 4005, σκέψη 28).

54 Επίσης, κατά πάγια νομολογία, ακόμη και ελλείψει εναρμονίσεως στον τομέα αυτό, ένας τέτοιος περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών μπορεί να δικαιολογηθεί από επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος, εφόσον εφαρμόζεται σε κάθε πρόσωπο ή επιχείρηση που ασκεί δραστηριότητες στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους, στο μέτρο που είναι κατάλληλος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του σκοπού αυτού και εφόσον το συμφέρον αυτό δεν διασφαλίζεται από τους κανόνες στους οποίους υπόκειται ο παρέχων τις υπηρεσίες εντός του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος (βλ., συναφώς, μεταξύ άλλων, αποφάσεις Arblade κ.λπ., προπαρατεθείσα, σκέψεις 34, 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 15ης Ιανουαρίου 2002, C-439/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2002, σ. I-305, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

55 Μεταξύ των επιτακτικών αυτών λόγων γενικού συμφέροντος περιλαμβάνεται η προστασία των πολιτών και η ορθή απονομή της δικαιοσύνης.

56 Καίτοι πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι προϋποθέσεις που τάσσει το άρθρο 2 του διατάγματος 2004-1463 ενδέχεται να εξασφαλίζουν την επίτευξη των σκοπών της προστασίας των πολιτών και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και, επομένως, να δικαιολογούν έναν περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, εντούτοις αυτές δεν πρέπει να υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη των σκοπών αυτών.

57 Συναφώς, μολονότι η προστασία των πολιτών και η ορθή απονομή της δικαιοσύνης μπορούν να δικαιολογούν την κατάρτιση πίνακα πραγματογνωμόνων στη βοήθεια των οποίων, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, θα προσφεύγουν συχνότερα στην πράξη τα δικαστήρια, εντούτοις πρέπει η κατάρτιση του πίνακα αυτού να γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και όχι βάσει κριτηρίων που εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις.

58 Κατά πάγια νομολογία, στις εθνικές διοικητικές αρχές εναπόκειται να μεριμνούν ιδίως για να αναγνωρίζονται και να λαμβάνονται υπόψη δεόντως τα προσόντα που αποκτήθηκαν σε άλλα κράτη μέλη (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 7ης Μαΐου 1991, C-340/89, Βλασσοπούλου, Συλλογή 1991, σ. I-2357, σκέψη 16, και της 22ας Ιανουαρίου 2002, C-31/00, Dreessen, Συλλογή 2002, σ. I-663, σκέψεις 23 και 24, καθώς και της 17ης Δεκεμβρίου 2009, Rubino, προπαρατεθείσα, σκέψη 34).

59 Εν προκειμένω, η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει την ύπαρξη πρακτικής κατά την οποία λαμβάνεται υπόψη, στο πλαίσιο της αξιολογήσεως των αιτήσεων εγγραφής στους πίνακες δικαστικών πραγματογνωμόνων περί των οποίων πρόκειται στην κύρια δίκη, η εμπειρία των υποψηφίων που ασκούν ή άσκησαν καθήκοντα δικαστικού πραγματογνώμονα σε αλλοδαπό δικαστήριο.

60 Εντούτοις, από τις αποφάσεις παραπομπής προκύπτει ότι, κατά πάγια νομολογία του Ανώτατου Ακυρωτικού, καμία διάταξη νόμου ή κανονισμού δεν επιβάλλει την αιτιολόγηση των αποφάσεων που απορρίπτουν την αίτηση αρχικής εγγραφής στους εν λόγω πίνακες, ότι η διαδικασία εγγραφής δεν συνεπάγεται την έκδοση πράξεως αναγομένης στη γαλλική διαδικασία πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα και ότι το Ανώτατο Ακυρωτικό αποφαινόμενο επί προσφυγής κατά της άρνησης εγγραφής ελέγχει μόνον την κανονικότητα της διαδικασίας εξετάσεως της αιτήσεως εγγραφής, αποκλείοντας επομένως τον έλεγχο, μεταξύ άλλων, των επαγγελματικών προσόντων του υποψηφίου.

61 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αποφάσεις που απορρίπτουν την αίτηση εγγραφής δικαστικών πραγματογνωμόνων σε πίνακες πραγματογνωμόνων υπό προϋποθέσεις όπως αυτές της κύριας δίκης δεν υπόκεινται σε αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο όσον αφορά το κατά πόσο λαμβάνουν υπόψη την πείρα και τα προσόντα που αποκτήθηκαν και αναγνωρίστηκαν σε άλλα κράτη μέλη.

62 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η εξέταση των προσόντων που αποκτήθηκαν σε άλλα κράτη μέλη καθώς και το κατά πόσο λαμβάνονται υπόψη αυτά πρέπει να πραγματοποιείται δεόντως από τις εθνικές αρχές βάσει διαδικασίας που πληροί τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης σχετικά με την αποτελεσματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων που παρέχονται στους υπηκόους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως δε των δικαιωμάτων που κατοχυρώνει το άρθρο 6 της ΣΕΕ και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

63 Κατά συνέπεια, κάθε απόφαση που απορρίπτει αίτηση εγγραφής δικαστικών πραγματογνωμόνων-μεταφραστών στους πίνακες πραγματογνωμόνων πρέπει να μπορεί να προσβάλλεται με ένδικο βοήθημα που να παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητάς της σε σχέση με το δίκαιο της Ένωσης. Υπό το πρίσμα αυτό, είναι σημαντικό να είναι σε θέση ο ενδιαφερόμενος να γνωρίζει το σκεπτικό της αποφάσεως που τον αφορά. Επομένως, η αρμόδια εθνική αρχή υποχρεούται, είτε με την ίδια την απόφαση είτε, κατόπιν αιτήσεώς τους, με μεταγενέστερη γνωστοποίηση, να καθιστά γνωστούς τους λόγους της αρνήσεώς της (βλ. απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 1987,

222/86, Heylens κ.λπ., Συλλογή 1987, σ. 4097, σκέψεις 15 και 17, και Βλασσοπούλου, προπαρατεθείσα, σκέψη 22).

64 Συνεπώς, στον βαθμό που εθνική ρύθμιση η οποία συνιστά περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών δεν καθορίζει τρόπο αποτελεσματικού ένδικου ελέγχου της συνεκτιμήσεως στο ορθό μέτρο των προσόντων δικαστικού πραγματογνώμονα-μεταφραστή αναγνωρισμένου από τα δικαστήρια άλλων κρατών μελών, δεν πληροί τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης.

65 Επομένως, στο τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-372/09 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 49 ΕΚ (νυν άρθρο 56 ΣΛΕΕ) αντίκειται σε εθνική ρύθμιση όπως αυτή της κύριας δίκης δυνάμει της οποίας η εγγραφή σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων-μεταφραστών εξαρτάται από ορισμένα προσόντα χωρίς να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν γνώση του σκεπτικού της αποφάσεως που τους αφορά και χωρίς να μπορεί η απόφαση αυτή να προσβληθεί με αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα που να παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητάς της και ιδίως του κατά πόσον πληρούται η απαίτηση, που προκύπτει από το δίκαιο της Ένωσης, να λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα προσόντα τους που αποκτήθηκαν και αναγνωρίσθηκαν σε άλλα κράτη μέλη.

Επί του τρίτου ερωτήματος στην υπόθεση C-373/09

66 Με το τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-373/09, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν, αυτή καθεαυτή, απαίτηση όπως αυτή του άρθρου 2 του νόμου 71-498, κατά την οποία κανείς δεν μπορεί να περιληφθεί σε εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων εάν δεν έχει εγγραφεί προηγουμένως σε πίνακα καταρτιζόμενο από εφετείο για τρία συνεχόμενα έτη, αντιβαίνει στην ελευθερία εγκαταστάσεως και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

67 Εισαγωγικά, πρέπει να σημειωθεί ότι, για τους λόγους που αναφέρονται στη σκέψη 49, το υποβληθέν προς το Δικαστήριο ερώτημα πρέπει να εξεταστεί αποκλειστικά υπό το πρίσμα των διατάξεων της Συνθήκης που είναι εφαρμοστέες στα θέματα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

68 Όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις που αναπτύσσονται στις σκέψεις 49 έως 53 της παρούσας αποφάσεως, η απαίτηση εγγραφής στους πίνακες δικαστικών πραγματογνωμόνων που επιβάλλουν ο νόμος 71-498 και το διάταγμα 2004-1463 συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών δικαστικού πραγματογνώμονα-μεταφραστή.

69 Πρέπει επίσης να γίνει δεκτό ότι το προαπαιτούμενο της εγγραφής σε πίνακα καταρτιζόμενο από εφετείο για τρία συνεχόμενα έτη ενδέχεται να εξασφαλίζει την επίτευξη των σκοπών προστασίας των πολιτών που εμπλέκονται σε διαδικασία ενώπιον του Ανώτατου Ακυρωτικού και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να δικαιολογεί περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

70 Ωστόσο, πρέπει να εξεταστεί αν η προϋπόθεση αυτή, η οποία εφαρμόζεται χωρίς διάκριση στους ημεδαπούς και στους αλλοδαπούς παρέχοντες υπηρεσίες, υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την εξασφάλιση της επιτεύξεως των σκοπών αυτών.

71 Συναφώς, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστήριξε, πρώτον, ότι μια τέτοια προϋπόθεση εξασφαλίζει ότι ο πραγματογνώμονας έχει αποκτήσει καλή γνώση των δικαστικών διαδικασιών του οικείου κράτους μέλους, οι οποίες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από τις δικαστικές διαδικασίες άλλων κρατών μελών, δεδομένου ότι η γνώση αυτή μπορεί να αποκτηθεί μόνο στην πράξη. Στη συνέχεια, δεδομένου ότι τα καθήκοντα που ανατίθενται στους δικαστικούς πραγματογνώμονες έχουν προσωρινό χαρακτήρα και μπορεί να μεσολαβήσουν μήνες ή και χρόνια μεταξύ διαδοχικών αναθέσεων, η

απαίτηση να έχουν εγγραφεί για τρία διαδοχικά έτη σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων δεν είναι υπερβολική.

72 Πρέπει να σημειωθεί ότι, στο μέτρο που επιβάλλεται η ύπαρξη ενός υψηλού επιπέδου απαιτήσεων όσον αφορά την ποιότητα όλων των επαγγελματιών που συμμετέχουν σε δικαστική διαδικασία για να εξασφαλιστεί η προστασία των διαδίκων και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο για τους επαγγελματίες που συμμετέχουν σε διαδικασία ενώπιον ανώτατου δικαστηρίου του κράτους μέλους, όπως το Ανώτατο ακυρωτικό.

73 Όταν πρόκειται για παροχές υπηρεσιών μεταφράσεως στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας, η απαίτηση, προκειμένου να πληρούνται οι ανωτέρω υπομνησθέντες σκοποί, να κατέχει ο δικαστικός πραγματογνώμων-μεταφραστής ορισμένη πρακτική εμπειρία στην άσκηση καθηκόντων νομικής μεταφράσεως και ορισμένη γνώση του δικαστικού συστήματος του κράτους μέλους του οικείου δικαστηρίου, δεν είναι δυσανάλογη.

74 Λαμβανομένου υπόψη του προσωρινού χαρακτήρα των καθηκόντων των δικαστικών πραγματογνωμόνων-μεταφραστών που είναι εγγεγραμμένοι σε πίνακα καταρτιζόμενο από εφετείο και του γεγονότος ότι μπορεί να παρέλθουν πολλοί μήνες ή και χρόνια μεταξύ διαδοχικών αναθέσεων καθηκόντων, θα πρέπει να αναγνωριστεί στο οικείο κράτος μέλος ένας βαθμός διακριτικής ευχέρειας ως προς τον εκτιμώμενο χρόνο που απαιτείται για την επίτευξη των σκοπών που περιγράφονται ανωτέρω. Υπό τις συνθήκες αυτές, η απαίτηση εγγραφής για τρία διαδοχικά έτη σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων δεν υπερβαίνει, κατ' αρχήν, τα αναγκαία όρια για την εξασφάλιση της επιτεύξεως των σκοπών αυτών.

75 Ωστόσο, η εφαρμογή ενός τέτοιου κανόνα σε δικαστικό πραγματογνώμονα-μεταφραστή άλλου κράτους μέλους που έχει ήδη αναλάβει καθήκοντα ενώπιον δικαστηρίων του κράτους μέλους αυτού ή άλλων κρατών μελών, ιδίως ενώπιον ανώτατων δικαστηρίων αυτών των κρατών μελών, είναι δυσανάλογη σε σχέση με την αρχή που υπενθυμίζεται στη σκέψη 48 ανωτέρω.

76 Συγκεκριμένα, σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, το δίκαιο της Ένωσης επιτάσσει η αρχή που επιλαμβάνεται αιτήσεως εγγραφής σε εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων να λαμβάνει υπόψη τα προσόντα που απέκτησε ο αιτών σε άλλα κράτη μέλη προκειμένου να προσδιορίσει αν και σε ποιο βαθμό μπορούν αυτά να αντιστοιχούν στις ικανότητες που αναμένονται συνήθως από κάποιον που έχει εγγραφεί επί τρία διαδοχικά έτη σε πίνακα καταρτιζόμενο από εφετείο (βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσα απόφαση Βλασσοπούλου, σκέψη 16).

77 Συναφώς, υπενθυμίζεται, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 63 της παρούσας αποφάσεως, ότι κάθε απόφαση πρέπει να μπορεί να προσβληθεί με ένδικο βοήθημα που να παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητάς της σε σχέση με το δίκαιο της Ένωσης και ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζει το σκεπτικό της αποφάσεως που τον αφορά.

78 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-373/09 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 49 ΕΚ (νυν άρθρο 56 ΣΛΕΕ) αντίκειται σε απαίτηση, όπως αυτή του άρθρου 2 του νόμου 71-498, από την οποία προκύπτει ότι ουδείς περιλαμβάνεται σε εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων με την ιδιότητα του μεταφραστή εάν δεν έχει εγγραφεί επί τρία διαδοχικά έτη σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων καταρτιζόμενο από εφετείο, καθόσον αποδεικνύεται ότι μια τέτοια απαίτηση δεν επιτρέπει, στο πλαίσιο της εξετάσεως αιτήσεως προσώπου εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος που δεν έχει την ως άνω εγγραφή, να ληφθούν δεόντως υπόψη τα προσόντα που το πρόσωπο αυτό έχει αποκτήσει και έχουν αναγνωριστεί σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να προσδιοριστεί εάν και σε ποιο

βαθμό μπορούν αυτά να αντιστοιχούν στις ικανότητες που αναμένονται συνήθως από κάποιον που έχει εγγραφεί επί τρία διαδοχικά έτη σε πίνακα καταρτιζόμενο από εφετείο.

Επί των δικαστικών εξόδων

79 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Τα καθήκοντα που ανατίθενται κατά περίπτωση από το δικαστήριο, στο πλαίσιο διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιόν του, σε επαγγελματία υπό την ιδιότητα του δικαστικού πραγματογνώμονα συνιστούν παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 50 ΕΚ (νυν άρθρο 57 ΣΛΕΕ).

2) Οι δραστηριότητες των δικαστικών πραγματογνωμόνων στον τομέα της μεταφράσεως, όπως αυτές της κύριας δίκης, δεν συνιστούν δραστηριότητες που συνδέονται με την άσκηση δημοσίας εξουσίας κατά την έννοια του άρθρου 45, πρώτο εδάφιο, ΕΚ (νυν άρθρο 51, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ).

3) Το άρθρο 49 ΕΚ (νυν άρθρο 56 ΣΛΕΕ) αντίκειται σε εθνική ρύθμιση όπως αυτή της κύριας δίκης δυνάμει της οποίας η εγγραφή σε πίνακα δικαστικών

πραγματογνωμόνων-μεταφραστών εξαρτάται από ορισμένα προσόντα χωρίς να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν γνώση του σκεπτικού της αποφάσεως που τους αφορά και χωρίς να μπορεί η απόφαση αυτή να προσβληθεί με αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα που να παρέχει τη δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητάς της και ιδίως του κατά πόσον πληρούται η απαίτηση, που προκύπτει από το δίκαιο της Ένωσης, να λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα προσόντα τους που αποκτήθηκαν και αναγνωρίσθηκαν σε άλλα κράτη μέλη.

4) Το άρθρο 49 ΕΚ (νυν άρθρο 56 ΣΛΕΕ) αντίκειται σε απαίτηση όπως αυτή του άρθρου 2 του νόμου 71-498, από την οποία προκύπτει ότι ουδείς περιλαμβάνεται σε εθνικό πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων με την ιδιότητα του μεταφραστή εάν δεν έχει εγγραφεί επί τρία διαδοχικά έτη σε πίνακα δικαστικών πραγματογνωμόνων καταρτιζόμενο από εφετείο, καθόσον αποδεικνύεται ότι μια τέτοια απαίτηση δεν επιτρέπει, στο πλαίσιο της εξετάσεως αιτήσεως προσώπου εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος που δεν έχει την ως άνω εγγραφή, να ληφθούν δεόντως υπόψη τα προσόντα που το πρόσωπο αυτό έχει αποκτήσει και έχουν αναγνωριστεί σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να προσδιοριστεί εάν και σε ποιο βαθμό μπορούν αυτά να αντιστοιχούν στις ικανότητες που αναμένονται συνήθως από κάποιον που έχει εγγραφεί επί τρία διαδοχικά έτη σε πίνακα καταρτιζόμενο από εφετείο.

5) Οι υπηρεσίες των δικαστικών πραγματογνωμόνων-μεταφραστών που παρέχονται από πραγματογνώμονες που είναι εγγεγραμμένοι σε πίνακα, όπως ο εθνικός πίνακας δικαστικών πραγματογνωμόνων που καταρτίζει το Cour de cassation, δεν εμπίπτουν στην έννοια του «νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος» όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α΄, της οδηγίας 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.

(υπογραφές)